

TEMA 5

El finançament de l'economia: El sistema financer

ÍNDEX

- 5.1 El sistema financer
- 5.2 Els intermediaris financers bancaris
  - 5.2.1 El sistema bancari
  - 5.2.2 El procés de creació de diners bancaris
  - 5.2.3 Esquema del sistema bancari
- 5.3 Els intermediaris financers no bancaris
- 5.4 El Banc Central

5.1. El sistema financer

[tornar a l'índex](#)

Per dur a terme els plans de consum o inversió, els agents econòmics necessiten recursos, és a dir, **finançament**. La majoria de les vegades els agents no poden compatibilitzar per ells mateixos els plans d'estalvi amb els d'inversió, per la qual cosa es necessiten uns **intermediaris** que transvasin recursos dels agents amb capacitat d'estalvi als agents amb necessitat de finançament. **El conjunt d'aquests intermediaris constitueix el sistema financer d'un país.**

SISTEMA FINANCER: Estructura formada per un conjunt d'intermediaris que, regulats per organismes públics, canalitzen l'estalvi de recursos cap al finançament del consum privat, la inversió empresarial i la despesa pública.

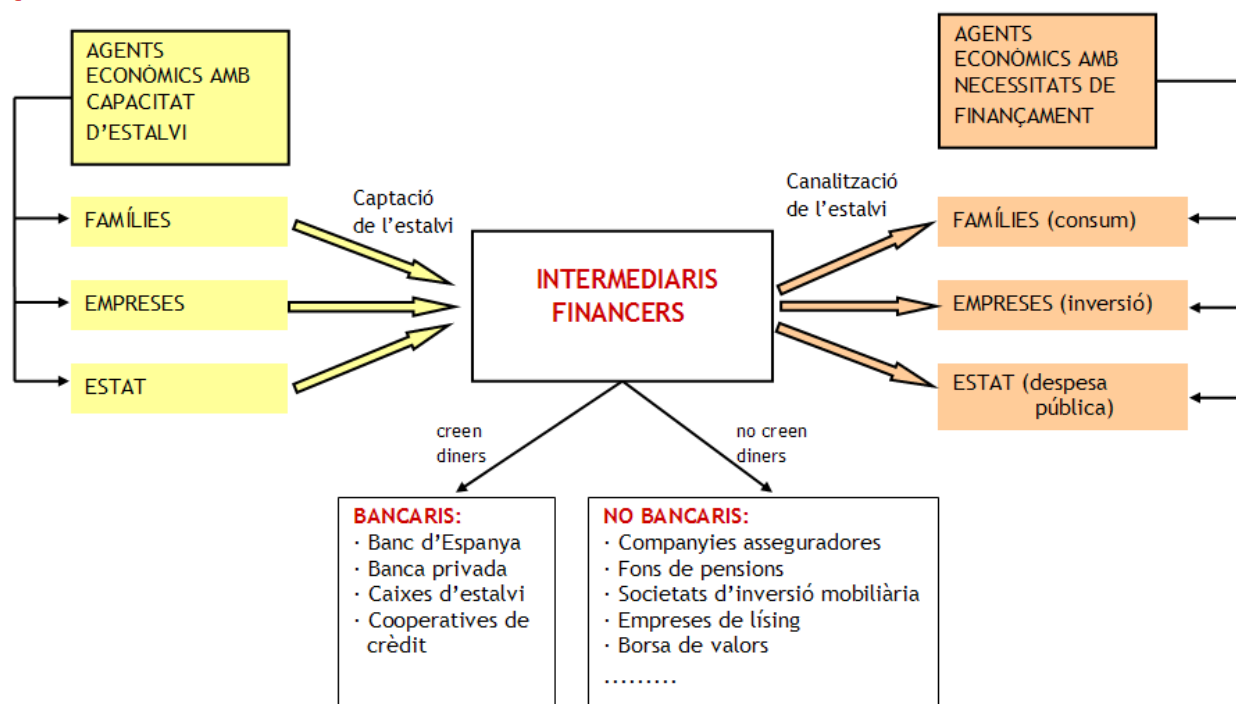

Els intermediaris financers són institucions especialitzades en la mediació entre estalviadors i agents amb necessitats de finançament. Es poden agrupar en dos grups, depenent de la seva capacitat per crear diners o no:

▶ **Els intermediaris financers bancaris** que ofereixen productes financers que són acceptats com a mitjà de pagament, per exemple els dipòsits bancaris que s'utilitzen com a mitjans de pagament o cobrament mitjançant xecs, targetes o transferències.

▶ **Els intermediaris financers no bancaris**, com les companyies asseguradores, que no poden oferir productes financers vàlids com a mitjà de pagament. La seva forma de finançament és més subtil: per exemple, quan algú contracta una assegurança de vida, paga una quota anual (la prima) a canvi que l'asseguradora indemnitzi (proporcionin finançament) a les persones designades per l'assegurat si es produeix la mort d'aquest.

ESQUEMA DE FUNCIONAMENT DEL SISTEMA FINANCER

5.2. Els intermediaris financers bancaris

[tornar a l'índex](#)

Aquests intermediaris formen **el sistema bancari** i tenen la capacitat de crear diners bancaris al concedir préstecs per una quantitat superior a les reserves totals.

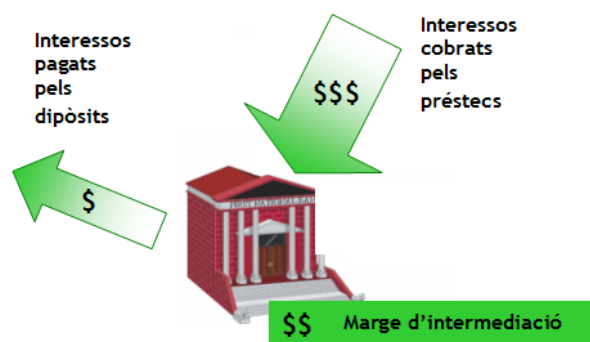
5.2.1. El sistema bancari

[tornar a l'índex](#)

El sistema bancari està integrat per la banca privada, les caixes d'estalvi i les cooperatives de crèdit.

▶ **Els bancs comercials** atrauen l'estalvi de les famílies i empreses perquè sigui dipositat a l'entitat financera. Per aquests **dipòsits** paguen certa quantitat al dipositant, que és **l'interès de les operacions de passiu**.

Amb els dipòsits rebuts, **concedeixen préstecs** a altres persones i empreses que necessiten finançament pel consum o per a la inversió. A aquestes persones el banc els cobra **un interès de les operacions d'actiu**.

L'interès de les operacions d'actiu (els préstecs concedits) és superior a l'interès de les operacions de passiu (els dipòsits). En aquesta diferència (anomenada **el marge d'intermediació**) resideix fonamentalment el benefici de l'entitat financera.

Actualment, els bancs duen a terme **altres activitats** que no són estrictament d'intermediació i per les que cobren

comissions que proporcionen importants beneficis, com per exemple:

- serveis de transacció: accepten xecs i ordres de transferència d'un compte a un altre
- lloguer de caixes de seguretat
- assessorament financer i fiscal
- canvi de moneda estrangera
- oferta d'altres productes financers, com plans de pensions, assegurances...

▶ Encara que estiguin especialitzades en la captació dels fons dels petits estalviadors, **les caixes d'estalvi** funcionen pràcticament igual que la banca privada.

Les principals diferències radiquen en la forma jurídica que adopten (són **fundacions**, mentre que la banca privada sol adoptar la forma de societat anònima) i en el fet que destinen **part dels beneficis** que obtenen **a obres benèfiques i socials** de caràcter cultural, educatiu, esportiu...

▶ Respecte de **les cooperatives de crèdit**, operen de forma similar a bancs i caixes, si bé tracten de canalitzar la concessió de crèdits al tipus d'activitats que desenvolupen els seus associats o cooperativistes. Per exemple, les **caixes rurals** són les cooperatives que actuen en el sector agrari.

Tots els bancs han de **mantenir inactiu, per llei, un percentatge determinat dels dipòsits rebuts en concepte de reserves** per atendre possibles retirades de fons, però tenen llibertat per prestar la resta en les seves operacions actives.

Per exemple, en un sistema bancari sotmès a un coeficient legal de caixa del 10 % (obligació de mantenir inactiu "en caixa" el 10 % dels dipòsits efectuats pels clients) un banc pot prestar o invertir fins el 90 % dels dipòsits. Si al seu torn **els qui reben els préstecs ingressen els diners en altres bancs**, i així successivament, **el conjunt de dipòsits excedeix amb escreix els diners legals ingressats**.

És possible quantificar l'increment de diner bancari que genera un dipòsit inicial amb diners legals, mitjançant l'anomenada **multiplicació del diner bancari**. La fórmula és la següent:

$$\text{Diner bancari} = \text{Dipòsit inicial} \cdot \frac{1}{\text{coeficient de caixa}}$$

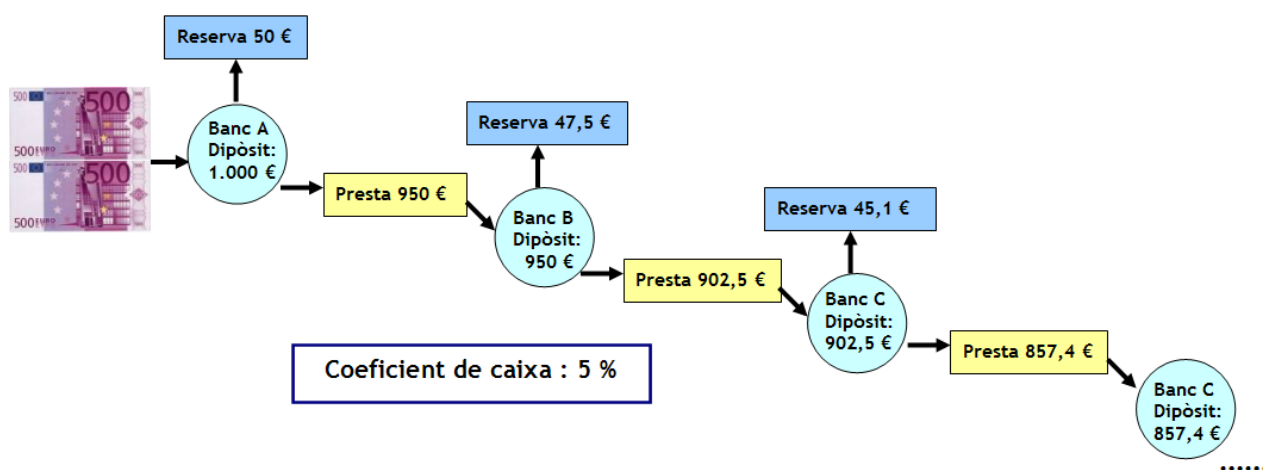

Exemple:

dipòsit inicial: 1.000 €
coeficient de caixa: 5 %

$$\text{Diner bancari} = 1.000 \cdot \frac{1}{0,05} = 20.000 \text{ €}$$

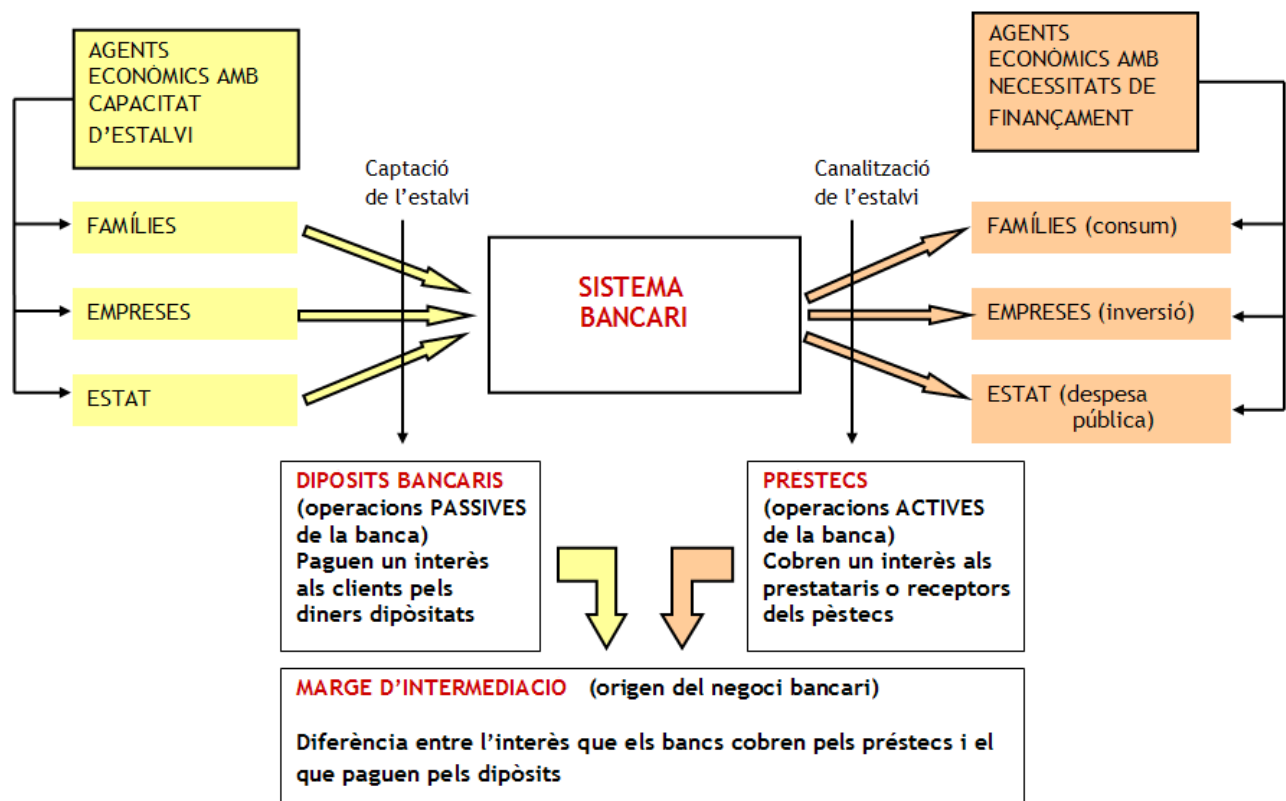
El dipòsit inicial de 1.000 € **té capacitat potencial per generar diners** fins a **20.000 €**

Evidentment, la cadena es pot trencar en qualsevol moment: el diner legal rebut per algun dels prestataris no ha de retornar per força al sistema bancari. Pot haver persones que prefereixin tenir-lo a mà a casa seva o enviar-lo a un familiar a l'estranger. Quan una part del diner legal es dirigeix cap a altres destinacions que no siguin els dipòsits bancaris, l'efecte multiplicador bancari es redueix considerablement.

5.2.3. Esquema del sistema bancari

[tornar a l'índex](#)

5.3. Els intermediaris financers no bancaris

[tornar a l'índex](#)

Són institucions que recullen recursos estalviats per les famílies i les empreses i, en lloc de dedicar-los a concedir préstecs, els destinen a altres finalitats. Entre els més importants es troben:

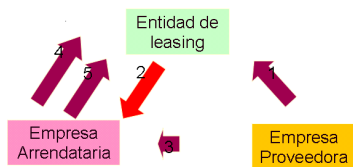
Les companyies d'assegurances es dediquen a cobrir els riscos dels seus clients a canvi d'una prima o pagament periòdic. Preveient que ocorri el succés assegurat, les companyies asseguradores constitueixen reserves abundants que inverteixen en altres intermediaris financers i en títols de renda fixa, públics i privats.

Els fons de pensions privats o mutualitats, ja que com que el temps que transcorre fins que s'hagi de reemborsar el fons és molt llarg, les mutualitats poden invertir les quantitats acumulades en actius a llarg termini.

Els fons d'inversió que s'encarreguen de gestionar els estalvis dels seus clients col·locant-los en destinacions molt diverses: empreses, deute públic, inversions estrangeres...

Les entitats d'arrendament financer o lísing es dediquen a finançar en espècie, proporcionant als seus clients diferents béns en lloguer que poden comprar en acabar el període

pactat.

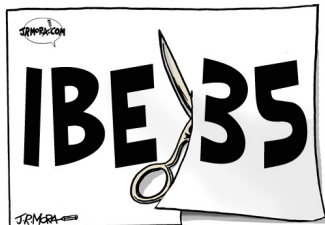
El mercat de valors (la borsa) és el mercat on es realitza la compra venda de títols valors. Aquests títols poden ser de renda fixa o de renda variable

- **renda fixa:** són aquells que tenen prefixat un tipus d'interès. No depenen dels resultats de l'empresa emissora. (bons, obligacions, deute públic ...)
- **renda variable:** la seva rendibilitat no està prefixada sinó que depèn dels beneficis de l'empresa emissora (accions)

En el mercat de valors s'ha de diferenciar entre mercat primari i mercat secundari

- **mercat primari:** es refereix a l'emissió i subscripció dels nous títols tant públics com privats.
- **mercat secundari:** es refereix a la compravenda de títols que ja són en circulació. El preu dels títols o **cotització**, pot augmentar o disminuir depenen de múltiples factors com la situació econòmica, les expectatives de l'empresa emissora, el tipus d'interès...

La borsa espanyola (**Madrid, Barcelona, Bilbao i València**) està concentrada en pocs sectors fonamentalment bancs, empreses elèctriques, de construcció i altres serveis.

Les cotitzacions dels 35 principals valors donen l'índex **IBEX 35**, similar al

Dow Jones de la borsa de New York o al Nikkei de la de Tòquio.

5.4. El Banc Central

[tornar a l'índex](#)

El **Banc Central** és un intermediari financer atípic en el sentit que les seves operacions de finançament no estan dirigides a les famílies i a les empreses, sinó a l'Estat i a les altres institucions financeres.

Les **funcions** típiques d'un Banc Central són les següents:

▶ Determinar els objectius i els **instruments de la política monetària**

▶ Centralitzar i controlar les operacions econòmiques amb l'exterior, especialment la compra de i la venda de **moneda estrangera** que siguin necessàries

▶ **Supervisar el sistema financer** per garantir el seu bon funcionament i que no sorgeixin problemes que puguin afectar el conjunt de l'economia

▶ Autoritzar **l'emissió de billets i monedes**

▶ Actuar com a **banc dels bancs** i també com a **banc de l'Estat**, és a dir, concedir préstecs als altres bancs i gestionar l'emissió dels títols de deute públic

En cada Estat existeix un Banc Central que s'encarrega de portar a terme aquestes funcions. A l'Estat espanyol, el Banc Central és el **Banc d'Espanya**.

Com Espanya forma part de la Unió Europea i dintre d'aquesta de la Zona Euro, el Banc d'Espanya està integrat en el **Sistema Europeu de Bancs Centrals (SEBC)** i en l'**Eurosistema**, de manera que és també l'encarregat de dur a terme la política monetària única de la Zona Euro.

[tornar a l'índex](#)

bueno, al menos ahora son sinceros y muestran su auténtico espíritu...

[tu otro banco] y cada día el de más gente

una mica d'humor ... bancari